

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs IV. Vtrum filius Dei debuerit assumere humanam naturam
abstractam ab omnibus indiuiduis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](#)

stas; quæ tamen est erronea, ut supra probatum est q.2.a.6.

Expositio Textus.

SPatres, qui Deum aut Verbum assumpisse hominem pronunciarunt recent Medina, Suar. & Vasq. super hoc a. Cui dicto quatuor expositiones adhibet Medina, quæ tamen omnes huic propositioni, prout ab unoquoque patrum inuenitur expressa, minimè congruant, sed vna vel plures iuxta subiectam materiam & propositum eius, à quo profertur.

Vasquez hic vberem ac eruditam de veritate conclusionis disputationem instituit: cauenda tamen in eo est interpretatio eorum verborum Felicis Papæ, quæ ex Synodo Ephesina refert S. D. in argumento, sed contra, illis enim sensum ei contrarium tribuit, quem S. D. intendit, sed legitimam eorum expositionem afferat Suar. in Comment.

Vide præterea, quæ scribunt Cai. & Suar. circa responsiones ad argumenta.

ARTICVLVS IV.

Vtrum filius Dei debuerit assumere humanam natu-
ram abstractam ab omnibus individuis.

Ad quartū sic proceditur. Videtur, quod filius Dei debuerit assumere humanam natu-
ram ab omnibus individuis. Assumptio enim humana
est facta est ad communem omnium bonum humanum sa-
lutiem: unde dicitur i. ad Timoth. 4. de Christo, quod est
Saluator omnium hominum, maxime fidelium. Sed
natura, prout est in individuis, recedit a sua communi-
tate. Ergo filius Dei debuit humanam natu-
ram assumere, prout est ab omnibus individuis abstracta.

Præterea, In omnibus id, quod est nobilissimum, est
Deo attribuendum. Sed in unoquoq; genere illud, quod
est per se, potissimum est. Ergo filius Dei debuit assume-
re hominem per se. Qui quidem secundum Platonicos
est humana natura ab individuali separata. Hanc igi-
tur debuit filius Dei assumere.

Præterea, Humana natura non est assumpta à filio
Dei, prout significatur in concreto per hoc nomen ho-
mo, ut dictum est. Sic autem significatur, prout est in
singularibus, ut ex dicto patet. Ergo filius Dei assump-
psit natu-
ram humanam, prout est ab individuali separa-
ta.

Sed contra est, quod dicit Damasc. in 3.lib. cap. 17.
Deus Verbum Incarnationi non eam, que nuda con-
templatione consideratur, natu-
ram assumpit: non e-
min incarnatio hoc, sed deceptio & fictio Incarnatio-
nis est. Sed humana natura prout est ab individuali separata, vel abstracta, in nuda contemplatione cogi-
tatur: quia secundum seipsum non subsistit, ut ibidem
Damasc. dicit. Ergo filius Dei non assumpit natu-
ram, secundum quod est in singularibus separa-
ta.

Respondeo dicendum, quod natura hominis, vel cu-
muscumque alterius rei sensibilis, præter esse, quod in
singularibus habet, duplicit potest intelligi. Vno modo,
quasi per seipsum esse habeat, sicut Platonici posse-
runt. Alio modo, sicut in intellectu existens, vel hu-
mano, vel diuino. Per se quidem subsistere non potest:
ut Philosophus probat in septimo Metaphys. quia
ad naturam specie rerum sensibilium pertinet ma-
teria sensibilis, que ponitur in eius diffinitione: sicut car-
nes & ossa in diffinitione hominis. Vnde non potest
esse, quod natura humana sit præter materiam sensibili-
tem.

Sit tamen effet hoc modo subsistens natura humana,
non fuisse conueniens, ut à Verbo Dei assumeretur.

A Primò quidem, quia assumptionis ista terminatur ad per-
sonam: hoc autem est contra rationem formæ commu-
nis, ut sit in persona: quia in persona individuatur. Se-
cundò: quia natura communis non possunt attribui, nisi
operationes communes, & universales: secundum quas
homo non meretur, nec demeretur. Cum tamen illa as-
sumptio ad hoc facta sit, ut filius Dei natura assump-
ta nolis meretur. Tertiò: quia natura sic existens non
est sensibilis, sed intelligibilis. Filius autem Dei assumpit
humanam naturam, ut hominibus in ea visibilibus appar-
eret, secundum illud Baruch 3. Post hæc in terris visus
est, & cum hominibus conuersatus est. Similiter etiam
non potuit assumere humana natura à filio Dei, secun-
dum quod est in intellectu diuino: quia sic nihil aliud
est, quam natura diuina: & per hunc modum ab eterno
est in filio Dei humana natura. Similiter non con-
uenit dicere, quod filius Dei assumpit humanam natu-
ram, prout est in intellectu humano: quia hoc nihil aliud
est, quam quod intelligeretur assumere naturam
humana. Et sic, si non assumeret eam in rerum natu-
ra, esset intellectus falsus. Nec esset aliud ista natura
humana assumptionis, quam fictio quædam incarnationis:
ut Damasc. dicit.

Ad primum ergo dicendum, quod filius Dei In- Lib. 3. c. 11.
carnatus est communis omnium Salvator, non com-
munitate generis, vel speciei, quia attribuitur natura ab
individuali separata: sed communitate causa, prout fi-
lius Dei Incarnatus, est uniuersalis causa salutis hu-
mane.

Ad secundum dicendum, quod per se homo, non in-
uenitur in rerum natura: ita quod sit præter singula- Apud arist.
ria, ut Platonici posuerunt, quamvis quidam dicant, tex 6. c. 25
quod Plato non intellexit hominem separatum esse, nisi
in intellectu diuino. Et sic non oportuit, quod assumere-
tur à Verbo, cum ab eterno sibi assuerit.

Ad tertium dicendum, quod quamvis natura hu-
mana non sit assumptionis in concreto, ut suppositum
præintelligatur Assumptioni: sic tamen assumptionis
est in individuali, quia assumptionis est, ut sit in individuali.

Sensus questio-

Duo sunt in hoc quæsto termini præcipui,
quorum alterum explicat S. D. in c. scilicet
nomen illud abstractam; alterum explicat Caietanus
scilicet verbum illud debuerit dicens eo
denotari debitum congruentia, quem sensum,
aut expressum S. Tho. in introductione quæstio-
nis: Vbi diuidendo articulos hunc ita proponit:
Virum fuisse conueniens, & c. at Suar. ait D. Th. suar inter-
voluisse docere modum incarnationis in titulo presatiore-
propositum, & secundum se fuisse impossibili-
lem, & ad finem incarnationis, qui est redemptio
nostra, esse ineptum & disconuenientem; & ideo
titulum articuli sub illis verbis proposuisse; sed
melius dicendum videtur, hic primariò queri con-
uenientiam ut patet ex secunda & ultima con-
clusione. Secundariò vero possibilitem, aut
impossibilitem: ex hac enim scilicet impossi-
bilitate sequuntur eidenter inconvenientia, ut
etiam Caietanus aduertit & patet ex prima pro-
batione secundæ conclusionis: & ideo S. D. pri-
mam conclusionem de impossibilitate propo-
suit; quia conueniens esse non potest, quod Deo
possibile non est: quod etiam videtur insinuasse Cai.
insol. sue i. dubitationis: & quamvis duas postremæ
probationes secundæ conclusionis inconvenien-
tiam probent in ordine ad finem incarnationis.
Prima tamen eiusdem conclusionis probatio, &
ultima conclusio cum sua probatione manifeste
loquitur de conuenientia absolute, &
non solum in ordine ad ta-
lem finem.

Forme Textus.

A

PRAEMISSA distinctione respondetur quæ
sito quatuor conclusionibus.

Distinctio 1. Natura hominis vel cuiuscunq[ue] rei sensibilis præter esse, quod in singularibus habet, duplicitate potest intelligi: Vno modo, quasi per se ipsam esse habeat; sicut Platonici posuerunt: Alio modo sicut in intellectu existens vel humano vel diuino.

PRIMA CONCL. *Natura humana* primo modo abstracta, id est per se ipsam habens esse, non potest assumi à filio Dei. Probatur; quia natura humana per se subsistere non potest, vt Philosophus probat in 7. Metaph. text. 26. & 27. ergo. Antecedens probatur; quia ad naturam speciei rerum sensibilium perennem materia sensibilis, quæ ponitur in eius definitione, sicut carnes & ossa in distinctione hominum; ergo non potest humana natura per se subsistere præter materiam sensibilem.

SECUNDA CONCLVS. *Sed natura humana* est hoc modo subsistens, non sussitens, vt à Verbo Dei assumetur. Probatur tripliciter. Primo: quia assumptio hæc terminatur ad personam; ergo natura humana sic subsistens non posset assumi. Probatur consequentia: quia contra rationem forma communis est vt sit in persona; ergo. Probatur hoc assumptum: quia forma communis in persona indiuiduatur. Secundo probatur conclusio; quia naturæ communi non possunt attribui, nisi operationes communes & vniuersales, secundum quas homo non meretur, nec demeretur; ergo non sussitens conueniens, vt à Verbo Dei assumetur. Probatur illatio: quia assumptio ad hoc facta est, vt filius Dei in natura assumpta nobis mereretur. Tertio probatur: quia filius Dei assumpsit humanam naturam vt hominibus in ea visibilis appareret: at natura sic existens non est sensibilis sed intelligibilis; ergo. Major probatur auctoritate Scripturae Baruch 3. de Verbo Incarnato dicentes: Post hac in terris visus est, & cum hominibus conuersatus est.

TERTIA CONCL. Non potest assumi humana natura à filio Dei, secundum quod est in intellectu diuino. Probatur; quia hunc modum humana natura esse ab eterno in filio Dei; ergo. Probatur sequela antecedentis; quia natura humana prout est in intellectu diuino, nihil aliud est quam natura diuina.

ULTIMA CONCL. Non conuenit dicere, quod filius Dei assumperit humanam naturam, prout est in intellectu humano. Probatur; quia hoc nihil aliud est, quam quod filius Dei intelligeretur assumere naturam humanam; ergo non conuenit dicere, &c. Probatur consequentia; quia si non assumeret eam in rerum natura, esset intellectus falsus; nec esset aliud ista naturæ humanae assumptio, quam fictio quedam Incarnationis, vt Damascenus dicit lib. 3. c. 11.

Expositio Textus.

VIDENDA sunt, quæ subtiliter ac eruditè scribit Caiet. circa singulas ferè propositas conclusiones, & earum probationes, earum sensus aperiens & efficacitatem ostendens. Et quia Med. & Suar. expositionem Caietani reprehendunt circa propositionem illam: *Contra rationem forme communis est, vt sit in persona:* ideo decisus intelligentia speciale proponens Contouriam.

CONTROVERSIA UNICA.

De sensu illius propositionis. *Contra rationem forme communis est, vt sit in persona.*

CAET. tria dicit. Primum est rationem D. Thom. in qua assumitur illa propositione, non *sententia defformis*, ad monstrandum impossibilitatem assumptionis sed incongruentiam. Secundum est hunc esse dicta propositionis sensum, videlicet: Contra rationem naturæ communis est, vt sit in persona humana: tali scilicet quales sunt personæ humanae quas cognoscimus. Cuius dicti rationem affert ex D. Thom. quia contra rationem humanitatis sic subsistentis est indiuiduari eo modo, quo apud nos natura indiuiduatur. Tertium est: Si humanitas esset separata, sequeretur utrumque contradictionem: nam primò sequeretur eam non esse personam; quia ponitur esse tantum humanitas, in quo differret à naturis Angelicis, quæ non sunt tantum ipsæ, sed sunt habentes naturas suas. Deinde sequeretur eam habere personam; quia per se separatim subsisteret naturaliter: nec mirum (inquit) est utrumque sequi contradictionem; quia antecedens implicat incompossibilitatem.

Medina duo dicit. Primum est sententiam Caietani non esse consonam rationi D. Thom. quia S. Thom. loquitur de natura communi, quam ponebant platonici ab omni conditione materię segregatam, & quæ iuxta sententiam Aris. in 7. Metaph. tex. 28. 31. & 45. non solum erat vniuersalis & communis in ratione exemplaris; sed etiam in essendo, & de hac (inquit) optimè procedit ratio D. Thom. videlicet quod naturæ communis ascribenda sunt operationes communes in quibus non reperitur ratio meriti, &c. Secundum est: Etiamsi natura Angelica sit magis abstracta & immaterialior quam humanitas, nihilominus assumi potuisse naturam Angelicam singularem, eo quod est determinabilis per personalitatem; non autem humanitas abstracta ab omnibus conditionibus singularibus.

Suarez in *Commentario* tria dicit. Primum est, Caietani dicere contraria. Secundum est D. Thomam in hac parte articuli voluisse ostendere impossibilem esse assumptionem talis naturæ abstractæ, non solum quia impossibile est naturam illam sic existere, sed etiam quia haberet specialem repugnantiam cum assumptione; quia natura in communi, etiamsi fingatur existere, solum posset esse subsistentis subsistente in communi & non certa & determinata personalitate; quia in persona indiuidua non potest esse, nisi natura indiuidua assumptio autem determinata est ad certam & determinatam personam. Secundum est facta ea hypotesi, sequi contradictionem, scilicet naturam illam fore vniuersalem non tantum in causando, sed etiam in essendo & praedicando, & fore indiuiduam; quia esset existens: & ex priori membro sequi illam naturam vt sic non esse assumptibilem nec personabilem nec principium operationum particularium &c. Tertium Angelicam naturam re vera non existere separatam, seu abstractam à singularibus; sed esse quandam indiuiduam & singularem naturam, non minus quam hæc humanitas.

BREVITER absoluenda est hæc Controveria, quoniam expötores illi, cum in rei veritate sententiam approbent Caiet. in eo solum videntur ab eo dissentire, quod cum eis dicta minime per-

*Repositio.
Explicant
sententia dicta
propositio
nisi est possit
per-*

perceperint, ea perperam interpretantur. Ut igitur eniteat perspicua veritas & appareat sensus dictorum Cai. & concilienter opiniones, quæ videntur esse discordes. *Notandum est primò ex D. Th. & Cai. i. p. q. 13. a. 9. & de ente, & essentia, cap. 5.* naturam aliquam dupliciter esse communicabilem: *Vno modo secundum rem: huius autem communicabilitatis fundamentum est inuenitio illius naturæ in multis in actu simultaneo, ut videre est in humana natura, aut actu successivo ut dicitur de Fœnicio, aut in potentia tantum ut domus mille angulorum, quæ fortassis nunquam edificabatur: Alio modo aliquid est communicabile secundum rationem tantum: hæc vero communicabilitas fundatum habet in modo intelligendi nostri intellectus; quia nimirum intellectus noster res immateriales intelligit ad modum rerum materialium abstrahendo eas ab omni singularitate: Gabrielem enim intelligit, non ut est hoc suppositum singulare, sed ut natura quædam est specifica abstrahens ab hic & nunc & ab omni singularitate: ac proinde, quantum secundum rationem communis est & universalis, & de multis eiusdem rationis individuis prædicabilis, ut locis notatis explicat optimè Caiet. Differunt autem hec duæ communicabilitates seu communites: primò quod prima est communicabilitas sive communitas simpliciter & absolute dicta: secunda vero non est communicabilitas sive communitas nisi secundum quid; quia nullum habet in re fundamentum sicut prima; sed in solo fundatur intellectus humani modo intelligendi. Secundo differunt; quia si natura primo modo communicabilis subsistet, est sola natura; & ideo propriè est abstracta subsistens ad modum naturæ communis & universalis; quoniam ex sui natura communicabilis est pluribus: natura vero secundo tantum modo communicabilis, puta natura Gabrielis est naturaliter abstracta subsistens; quoniam ut ait S. D. in secundo contra gent. cap. 93. substantiae separatae sunt quedam quidditates subsistentes: sed non est abstracta subsistens; per modum naturæ communis; quia cum ex se sit hoc, repugnat ex sui natura communicabilitati, sed est abstracta per modum naturæ illimitata ac infinita secundum quid, omnem specificam suæ perfectionis gradum & modum possibilem in se comprehendens; & consequenter ut modum habens individuæ ac minimè participatæ naturæ. Ex hac sequitur tercia differentia, quod natura primo modo communicabilis non subsisteret in persona sua quidditatì conformi, quæ scilicet est eiusdem rationis cum fīs, in quibus nūc actu multiplicata subsistit: natura vero secundo modo communicabilis subsistit in persona sua quidditatì conformi, quæ scilicet apta nata est spirituali naturæ cōuenire. Quartæ differentia est, quod impossibile est naturam primo modo communicabilem per se subsistere, quia duo sequentur opposita, nimirum eam esse communem; quia ponitur in sua sola specifica ratione subsistens, & eam non esse communem, sed in persona determinata (quamvis alterius rationis est ea personalitas ab ijs, quæ naturam humanam modo terminant) subsistentem: Natura vero secundo modo communicabilis omnino singularis est, & in propria ac sibi connaturali persona subsistit. Ultima differentia est, quod natura primo modo abstracta est talis per essentiam propriè ac strictè loquendo: humanitas enim subsistens est humanitas per essentiam, & albedo subsistens est albedo per essentiam, & nihil habe-*

A ret adiunctum quod non est realiter ipsa natura: natura vero secundo modo abstracta, ut natura Gabrielis propriè & absolute loquendo non est talis per essentiam, quia multa sunt illi coniuncta, quæ non sunt idem realiter, quod ipsa natura, ut potentia habitus operationes personalitas & existentia, est tamen quodammodo talis per essentiam; prout scilicet est tale per essentiam distinguitur contra esse tale limitate & participatiæ. Videnda sunt quæ diximus in i. p. q. 4. in Dubit. de esse subsistenti. Et q. 44. a. 1. Contr. vniuersitatem. Tertio, ut eliceat. Et q. 50. a. 1. in secunda Controversi. Vbi mentem nostram clarius explicauimus.

B Ex his patet primò veritas singulorum dictorum Caiet. Nam primariò quidem intendit probare S. D. assumptionis incongruentiam: sed secundariò & in ordine ad hanc probat etiam inconvenientiam. Deinde patet etiam humanitatem sic subsistentem aliquam rationem habituram suppositi vel personæ, licet alterius rationis est illa personalitas ab ea, quam nunc habet humanitas in individuis, nec est realiter ab ea humanitate distincta; quoniam, ut diximus, humanitas sic abstracta est tantum humanitas, & nihil extraneum haberet adiunctum. Præterea patet ex abstractione dictæ naturæ duo sequi contradictionia: sequeretur enim eam esse in persona individua; quia est realiter subsistens; & sequeretur eam non esse in persona individua; sed tantum vniuersalis; quia natura est vniuersalis, cui vt sic repugnat esse in persona particulari.

C Secundò patet dicta Med. & Suar. in rei veritate non esse dictis Caiet. contraria, ut ex singulorum collatione facile posset ostendti.

Tertio patet sensus illius propositionis D. Tho. Contra rationem formæ communis est, ut sit in persona: intelligenda est enim de esse in persona individua & determinata: hoc enim repugnat formæ communis ut communis est; quia forma communis ex eo, quod in persona est, individuatur, & definit esse communis.

D Postremò patet solutio argumentorum quæ ex dictis Med. & Suar. formari & produci possent contra Cai.

ARTICVLVS V.

Vtrum filius Dei naturam humanam assumere debuerit in omnibus individuis.

E A D quantum sic proceditur. Videtur, quod filius ^{i. p. q. 2. ar.} Dei humanam naturam assumere debuerit in ^{5. ad 1. & 2.} omnibus individuis. Illud enim, quod prius, & ^{d. 2. q. 1. a. 2.} per se assumptum est: est natura humana. Sed quod ^{q. 1.} conuenit per se alicui naturæ, conuenit omnibus in eadem natura existentibus: ergo conueniens fuit, ut natura humana assumeretur a Dei Verbo in omnibus suis suppositis.

F Præterea, Incarnatio diuina procedit ex diuina charitate, unde dicitur Ioann. 3. Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret. Sed charitas facit, ut aliquis se communicet amicis, quantum est possibile. Possibile autem fuit Filio Dei, ut plures naturas hominum assumeret (ut supra dictum est) & eadem ratione omnes. Ergo conueniens fuit, quod Filius Dei assumeret naturam humanam in omnibus suis suppositis.

G Præterea, Sapiens operator perficit opus suum breviori via, qua potest. Sed brevior via fuisse, si omnes homines assumpti fuissent ad naturalem filiationem, quam quod per unum filium naturalem multi in adoptionem filiorum adducantur: ut dicitur Gal. 4. Ergo hu-